

Busnes y Cynulliad

Canllaw i'r cyfnodau craffu ar gyfer Biliau Cyhoeddus

Medi 2017

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Busnes y Cynulliad

Cynulliad Cenedlaethol Cymru yw'r corff sy'n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru a'i phobl, i ddeddfu ar gyfer Cymru, i gytuno ar drethi yng Nghymru, ac i ddwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

Gallwch weld copi electronig o'r ddogfen hwn ar wefan y Cynulliad Cenedlaethol:
www.cynulliad.cymru/

Gellir cael rhagor o gopïau o'r ddogfen hon mewn ffurfiau hygyrch, yn cynnwys Braille, print bras, fersiwn sain a chopïau caled gan:

Uned Cydgysylltu
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

Ffôn: **0300 200 6565**
E-bost: **UnedCydgysylltu@cynulliad.cymru**

© **Hawlfraint Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2017**

Ceir atgynhyrchu testun y ddogfen hon am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng cyn belled ag y caiff ei atgynhyrchu'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol na difriol. Rhaid cydnabod mai Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru sy'n berchen ar hawlfraint y deunydd a rhaid nodi teitl y ddogfen.

Contents

Crynodeb o broses y Cynulliad ar gyfer craffu ar Filiau Cyhoeddus	3
01. Cyflwyno Bil Cyhoeddus	4
01.1. Ffurf a chyflwyniad	4
01.2. Dogfennaeth gysylltiedig.....	4
02. Cyfnod 1 – pwyllgor yn ystyried egwyddorion cyffredinol Bil, a’r Cynulliad yn cytuno ar yr egwyddorion cyffredinol hynny	5
02.1. Cyfeirio Bil at ‘bwyllgor cyfrifol’	5
02.2. Rôl y pwyllgor cyfrifol	5
02.3. Craffu Cyfnod 1 gan bwyllgor cyfrifol	6
02.4. Pwyllgorau eraill y Cynulliad yn ystyried y Bil	6
02.4.1 Darpariaethau is-ddeddfwriaeth mewn Bil.....	6
02.4.2 Agweddau ariannol Bil	6
02.5. Dadl Cyfnod 1.....	6
02.6. Cwblhau Cyfnod 1	6
03. Penderfyniad Ariannol	8
03.1. Beth yw penderfyniad ariannol?	8
03.2. Pam mae angen penderfyniadau ariannol?.....	8
03.3. Amgylchiadau penodol lle mae angen penderfyniad ariannol	8
03.4. Prif bwyntiau eraill am benderfyniadau ariannol.....	9
04. Cyfnod 2 – pwyllgor yn ystyried y Bil yn fanwl	10
04.1. Dechrau Cyfnod 2 a chyfeirio Bil at ‘bwyllgor cyfrifol’	10
04.2. Amserlen Cyfnod 2	10
04.3. Rôl y pwyllgor cyfrifol	10
04.4. Cyflwyno gwelliannau	11
04.5. Trefn ystyried	11
04.6. Grwpio gwelliannau	11
04.7. Gwneud penderfyniadau ar welliannau mewn pwyllgorau a’u cofnodi.....	11
04.8. Cynnig gwelliannau yn ystod trafodion pwyllgorau	11
04.9. Gwaredu gwelliannau yn ystod trafodion pwyllgorau	12
04.10. Cwblhau Cyfnod 2.....	12
04.11. Y Bil, fel y’i diwygiwyd ar ôl Cyfnod 2	12
04.12. Memorandwm Esboniadol Diwygiedig	12
05. Cyfnod 3 – y Cynulliad yn ystyried y Bil yn fanwl	14
05.1. Dechrau Cyfnod 3	14

05.2. Amserlen ar gyfer Cyfnod 3	14
05.3. Rôl y Cynulliad	14
05.4. Cyflwyno gwelliannau	14
05.5. Trefn ystyried.....	15
05.6. Dethol gwelliannau	15
05.7. Grwpio gwelliannau.....	15
05.8. Amserlennu trafodion	15
05.9. Gwneud penderfyniadau ar welliannau yn y Cyfarfod Llawn a'u cofnodi.....	16
05.10. Trafodion Cyfnod 3 pellach.....	16
05.11. Cwblhau Cyfnod 3.....	16
05.12. Y Cyfnod Adrodd a'r Cyfnod Adrodd pellach	17
05.13. Y Bil, fel y'i diwygiwyd ar ôl Cyfnod 3	17
05.14. Memorandwm Esboniadol Diwygiedig	17
06. Cyfnod 4 ac ymhellach – y Cynulliad yn pasio'r Bil ac yn ei gyflwyno ar gyfer Cydsyniad Brenhinol	18
06.1. Cyfnod 4.....	18
06.2. Ar ôl Cyfnod 4	19
06.3. Ailystyried Biliau a Basiwyd	19
06.4. Ar ôl Cyfnod Ailystyried	20
06.5. Cydsyniad Brenhinol	20

Crynodeb o'r broses ar gyfer craffu ar Filiau Cyhoeddus gan y Cynulliad

Bil yn cael ei gyflwyno gan yr Aelod sy'n Gyfrifol

Y Pwyllgor Busnes yn penderfynu a ddylid cyfeirio'r Bil at bwyllgor cyfrifol (A phennu dyddiad cau i'r pwyllgor adrodd yn ôl)

Cyfnod 1 Egwyddorion Cyffredinol

↓ Ydy

Y pwyllgor cyfrifol yn ymgynghori ac yn clywed tystiolaeth.

Yn cyhoeddi ei Adroddiad Cyfnod 1

↓ Nac ydy

Y Cynulliad yn cytuno ar egwyddorion cyffredinol y Bil?

Nac Y Bil yn ydy ⇒ methu

↓ Ydy

Yn symud ymlaen i Gyfnod 2

Cyfnod 2 Craffu fesul llinell

Gwelliannau ⇒

Y Cynulliad yn cytuno ar Benderfyniad Ariannol ar gyfer y Bil o fewn 6 mis?

Nac Y Bil yn ydy ⇒ methu

↓ Ydy

Ystyriaeth fanwl gan bwyllgor

Cyfnod 3 Craffu fesul llinell

Gwelliannau ⇒

Ystyriaeth fanwl gan y Cynulliad

Cyfnod 3 pellach (dewisol) Craffu fesul llinell

Gwelliannau ⇒

gan yr Aelod sy'n Gyfrifol neu'r Llywodraeth yn unig

Ystyriaeth fanwl gan y Cynulliad

Y Cyfnod Adrodd (dewisol) Craffu fesul llinell

Gwelliannau ⇒

Ystyriaeth fanwl gan y Cynulliad

Cyfnod Adrodd Pellach (dewisol) Craffu fesul llinell

Gwelliannau ⇒

gan yr Aelod sy'n Gyfrifol neu'r Llywodraeth yn unig

Ystyriaeth fanwl gan y Cynulliad

Cyfnod 4 Dadl ar basio'r Bil

A yw'r Cynulliad yn cytuno ar y cynnig i basio'r Bil?

Nac Y Bil yn ydy ⇒ methu

↓ Ydy

Y Bil yn dod yn Ddeddf

(ac os nad oes unrhyw her gyfreithiol)
Cydsyniad Brenhinol

01. Cyflwyno Bil Cyhoeddus

01. Mae adran 110(1) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 yn darparu y gall Gweinidogion Cymru neu unrhyw Aelod Cynulliad arall gyflwyno Bil, yn amodol ar Reolau Sefydlog y Cynulliad.
02. Mae Rheolau Sefydlog 26.1 i 26.6 yn darparu'r fframwaith ar gyfer cyflwyno Bil cyhoeddus i mewn i'r Cynulliad.
03. Ar ôl cael ei gyflwyno, bydd tudalen we yn cael ei chyhoeddi ar y we ar gyfer y Bil. Bydd manylion am y Bil a'i thaith drwy'r Cynulliad yn cael eu cyhoeddi ar y dudalen hon.

01.1. Ffurf a chyflwyniad

04. Mae Rheolau Sefydlog 26.1 i 26.5 yn darparu bod yn rhaid i Fil, er mwyn cael ei gyflwyno, gael ei osod gerbron y Cynulliad yn ystod wythnos y mae'r Cynulliad yn eistedd, rhaid ei fod ar ffurf briodol yn ôl unrhyw benderfyniad a wnaed gan y Llywydd, a bod datganiad gan y Llywydd yn cyd-fynd ag ef mewn perthynas ag a yw darpariaethau'r Bil o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad.
05. Mae Rheol Sefydlog 26.5 yn darparu bod yn rhaid cyflwyno Bil yn Gymraeg ac yn Saesneg, oni bai:
 - bod Aelod sy'n gyfrifol amdano yn datgan mewn ysgrifen, mewn perthynas â Bil llywodraeth, na fyddai, am resymau penodedig, yn briodol o dan yr amgylchiadau neu yn rhesymol ymarferol i'r Bil gael ei gyflwyno yn y ddwy iaith; neu
 - bod peidio â gwneud hynny yn cyd-fynd â phenderfyniadau a gyhoeddwyd gan y Llywydd o dan Reol Sefydlog 26.3.

01.2. Dogfennaeth gysylltiedig

06. Mae Rheol Sefydlog 26.6 yn darparu y mae'n rhaid cysylltu Memorandwm Esboniadol i Fil wrth ei gyflwyno y mae'n rhaid iddo:
 - ddatgan y byddai darpariaethau'r Bil, ym marn yr Aelod, o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad;
 - nodi amcanion polisi y Bil;
 - nodi a gafodd ffyrdd eraill o wireddu'r amcanion polisi eu hystyried ac, os felly, pam y cafodd yr ymagwedd a gymerir yn y Bil ei mabwysiadu;
 - nodi'r ymgynghori a gafwyd ar y Bil, ynghyd â chrynodeb o ddeiliant yr ymgynghori hwnnw;
 - crynhoi yr hyn y bwriedir i bob un o ddarpariaethau'r Bil ei wneud a rhoi'r wybodaeth arall sy'n angenrheidiol i esbonio effaith y Bil;
 - gosod yr amcangyfrifon gorau o oblygiadau ariannol y Bil;
 - nodi manylion unrhyw bwerau yn y Bil i wneud is-ddeddfwriaeth; ac
 - os yw'r Bil yn cynnwys unrhyw ddarpariaeth sy'n codi gwariant ar Gronfa Gyfunol Cymru, ymgorffori adroddiad gan yr Archwilydd Cyffredinol sy'n nodi ei farn ef ar a yw'r tâl yn briodol neu beidio.

02. Cyfnod 1 – pwyllgor yn ystyried egwyddorion cyffredinol Bil, a'r Cynulliad yn cytuno ar yr egwyddorion cyffredinol hynny

07. Mae adran 111(1)(a) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 yn ei gwneud yn ofynnol bod Rheolau Sefydlog y Cynulliad yn cynnwys darpariaeth ar gyfer ystyried manylion Bil ac yn rhoi cyfle i Aelodau'r Cynulliad bleidleisio arnynt.
08. Mae Cyfnod 1 proses deddfwriaethol y Cynulliad yn rhoi'r gofyniad hwn ar waith ac mae'n ymwneud â phwyllgor yn ystyried o egwyddorion cyffredinol Bil, a'r Cynulliad yn cytuno ar yr egwyddorion cyffredinol hynny.
09. Mae Rheolau Sefydlog 26.9 i 26.15 yn darparu'r fframwaith ar gyfer Cyfnod 1.

02.1. Cyfeirio Bil at 'bwyllgor cyfrifol'

10. Pan fydd Bil wedi'i gyflwyno i'r Cynulliad, rhaid i'r Pwyllgor Busnes benderfynu a ddylid ei gyfeirio at bwylgor i ystyried yr egwyddorion cyffredinol (Rheol Sefydlog 26.9).
11. Cyfeirir at y pwyllgor y mae'r Pwyllgor Busnes yn cyfeirio'r Bil ato fel y 'pwyllgor cyfrifol'.
12. Rhaid i'r Pwyllgor Busnes hefyd bennu a chyhoeddi amserlen ar gyfer ystyried y Bil yng Nghyfnod 1 a 2 (Rheol Sefydlog 26.7). Gall y Pwyllgor Busnes wneud newidiadau i'r amserlen yn ddiweddarach os yw'n dymuno gwneud hynny, ond rhaid iddo roi rhesymau dros wneud hynny (Rheol Sefydlog 26.8). Gallai hyn gynnwys cais gan y pwyllgor cyfrifol neu'r Aelod sy'n gyfrifol¹ am y Bil.
13. Os yw'r Pwyllgor Busnes yn penderfynu peidio â chyfeirio'r Bil at bwylgor cyfrifol yng Nghyfnod 1, gall yr Aelod sy'n gyfrifol am y Bil gyflwyno cynnig yn cynnig bod y Cynulliad yn cytuno i egwyddorion cyffredinol y Bil (Rheol Sefydlog 26.12).

02.2. Rôl y pwyllgor cyfrifol

14. Rôl y pwyllgor cyfrifol yng Nghyfnod 1 yw ystyried ac adrodd ar egwyddorion cyffredinol y Bil (y cyfeirir ato hefyd fel 'craffu Cyfnod 1').
15. Bydd gwaith y pwyllgor ar y Cyfnod hwn yn canolbwyntio ar archwilio prif bwrpas neu bwrpasau'r Bil, yn hytrach nag edrych ar fanylion y testun (sy'n fater ar gyfer Cyfnodau 2 a 3, a'r Cyfnod Adrodd lle y bo'n briodol).
16. Wrth gynnal ei waith craffu, gallai'r pwyllgor cyfrifol ddewis ystyried:
 - nodau/amcanion polisi'r Bil;
 - a oes angen dull deddfwriaethol i gyflawni'r nodau/amcanion hynny; ac
 - a yw'r Bil, fel y'i drafftwyd, yn gallu cyflawni ei nodau/amcanion a nodwyd.

¹ Gall Llywodraeth Cymru, Pwyllgor y Cynulliad, Aelod unigol neu Gomisiwn y Cynulliad gyflwyno Bil cyhoeddus. Fel arfer yr Aelod sy'n gyfrifol yw'r Aelod Cynulliad a gyflwynodd y Bil (Rheol Sefydlog 24).

02.3. Craffu Cyfnod 1 gan bwyllgor cyfrifol

17. Nid oes gofynion penodol yn y Rheolau Sefydlog ynghylch sut y mae'r pwyllgor cyfrifol yn gwneud ei waith. Fodd bynnag, fel arfer bydd y pwyllgor yn gofyn am dystiolaeth ysgrifenedig a llafar gan bartion a diddordeb.
18. Fel arfer mae galwad am dystiolaeth ysgrifenedig yn cael ei gyhoeddi gan y pwyllgor cyfrifol ar ddechrau ei waith craffu Cyfnod 1, ac mae'n cynnal nifer o gyfarfodydd i gael tystiolaeth lafar gan amrywiaeth o randdeiliaid â diddordeb, yn cynnwys yr Aelod sy'n gyfrifol am y Bil, ac, ar gyfer Biliau anllywodraethol, y Gweinidog perthnasol.
19. Ar ddiwedd y gwaith craffu yn ystod Cyfnod 1, rhaid i'r pwyllgor cyfrifol gyhoeddi adroddiad, a allai gynnwys argymhelliad bod y Cynulliad naill ai'n cytuno neu'n anghytuno i egwyddorion cyffredinol y Bil. Gallai'r adroddiad hefyd gynnwys argymhellion ar gyfer gwelliannau i'r Bil, yn seiliedig ar y wybodaeth sydd wedi dod i law, neu unrhyw fater arall perthnasol y mae'r pwyllgor am wneud sylw arno.

02.4. Pwyllgorau eraill y Cynulliad yn ystyried y Bil

02.4.1 Darpariaethau is-ddeddfwriaeth mewn Bil

20. Os yw'r Bil yn cynnwys pwerau i Weinidogion Cymru wneud is-ddeddfwriaeth (er enghraifft rheoliadau neu orchmynion), gall y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol ystyried oblygiadau'r Bil ac adrodd arnynt (Rheol Sefydlog 21.7).

02.4.2 Agweddau ariannol Bil

21. Gall y pwyllgor cyfrifol ystyried agweddau ariannol Bil, fel rhan o'i ystyriaeth o egwyddorion cyffredinol Bil. At hynny, gall y Pwyllgor Cyllid hefyd ystyried ac adrodd ar oblygiadau ariannol y Bil (Rheol Sefydlog 19.2).

02.5. Dadl Cyfnod 1

22. Pan fydd y pwyllgor cyfrifol wedi cyflwyno adroddiad ar y Bil (neu wedi methu â chyflwyno adroddiad yn yr amser a ddynodwyd), neu mewn achosion lle mae'r Pwyllgor Busnes wedi penderfynu peidio â chyfeirio'r Bil at bwyllgor, bydd amser yn cael ei roi yn y Cyfarfod Llawn i'r Cynulliad drafod a phenderfynu ar a ddylid cytuno ar egwyddorion cyffredinol y Bil - 'dadl Cyfnod 1'.
23. Rhaid cael pum niwrnod gwaith o leiaf rhwng y dyddiad y mae'r pwyllgor cyfrifol yn cyflwyno adroddiad ar egwyddorion cyffredinol y Bil (neu'r dyddiad cau erbyn pryd y dylai'r pwyllgor fod wedi cyflwyno adroddiad) a dyddiad dadl Cyfnod 1 (Rheol Sefydlog 26.11).
24. Mae dadl Cyfnod 1 yn cael ei chynnal ar gynnig gan yr Aelod sy'n gyfrifol am y Bil, "Bod y Cynulliad yn cytuno ar egwyddorion cyffredinol y Bil [teitl]. Gellir diwygio cynnig o'r fath, ond ni fydd gwelliannau a allai achosi amheuaeth ynghylch a yw'r Cynulliad yn cytuno ar yr egwyddorion cyffredinol ai peidio, neu sy'n ceisio diwygio'r Bil, yn cael eu derbyn.

02.6. Cwblhau Cyfnod 1

25. Mae Cyfnod 1 yn cael ei gwblhau yn dilyn pleidlais gan y Cynulliad ar egwyddorion cyffredinol y Bil (Rheol Sefydlog 26.15).

26. Os yw'r bleidlais yn gyfartal bydd y Llywydd yn defnyddio ei bleidlais fwrw. Bydd y bleidlais fwrw yn gadarnhaol mewn pleidlais ar egwyddorion cyffredinol Bil yng Nghyfnod 1 (i alluogi trafodaeth bellach ar y Bil mewn Cyfnodau diweddarach).
27. Os bydd y Cynulliad yn cytuno ar egwyddorion cyffredinol y Bil, mae'n symud ymlaen i Gyfnod 2 er mwyn i bwyllgor ei ystyried yn fanwl (Rheol Sefydlog (26.13)).
28. Os na fydd y Cynulliad yn cytuno ar egwyddorion cyffredinol y Bil, mae'r Bil yn methu ac ni weithredir ymhellach arno (Rheol Sefydlog 26.14).

03. Penderfyniad Ariannol

03.1. Beth yw penderfyniad ariannol?

29. Penderfyniad ariannol yw awdurdodiad gan y Cynulliad, mewn egwyddor, i Weinidogion Cymru wario arian ar wasanaeth newydd, neu at ddiben newydd, neu i gynyddu gwariant ar wasanaeth neu at ddiben presennol, o ganlyniad i Fil.
30. Mae'r penderfyniad ariannol yn cydnabod y bydd angen cwrdd â'r galw am arian o'r Bil gan Gronfa Gyfunol Cymru². Mae hyn ar wahân i'r broses gyllidebol flynyddol a chynnig y gyllideb, sy'n pennu swm yr adnoddau i'w dyrannu i wasanaethau a phwrpasau penodol ar gyfer blynyddoedd ariannol unigol hy gwario arian ar swyddogaethau sydd eisoes wedi'u cyflwyno gan ddeddfiadau amrywiol.
31. Os yw'r Llywydd yn penderfynu bod angen penderfyniad ariannol ar gyfer Bil, fel arfer mae cynnig bod y Cynulliad yn cytuno ar y penderfyniad ariannol yn cael ei wneud yn syth ar ddiwedd y ddadl ar yr egwyddorion cyffredinol. Mae'r cynnig yn gofyn i'r Cynulliad gytuno mewn egwyddor ar ganlyniadau ariannol posibl y Bil.

03.2. Pam mae angen penderfyniadau ariannol?

32. Mae Biliau'r Cynulliad, fel deddfiadau eraill, yn creu swyddogaethau (pwerau a dyletswyddau). Bydd cyflwyno swyddogaethau gan Fil yn aml yn arwain at godi refeniw neu at alw newydd neu uwch am arian. Y Cynulliad (yn hytrach na Llywodraeth Cymru) fydd yn cymeradwyo codi'r refeniw neu'r defnydd o adnoddau.

03.3. Amgylchiadau penodol lle mae angen penderfyniad ariannol

33. Mae angen penderfyniadau ariannol pryd mae Bil:
 - yn codi gwariant ar Gronfa Gyfunol Cymru, neu'n cynyddu'n sylweddol y gwariant a godir ar y Gronfa.
 - yn arwain at wariant sylweddol sy'n daladwy o'r Gronfa am wasanaeth neu ddiben newydd neu gynnydd sylweddol mewn gwariant sy'n daladwy o'r Gronfa ar gyfer gwasanaeth neu ddiben presennol; neu
 - y byddai'n gosod neu'n cynyddu tâl, neu fel arall yn ei gwneud yn ofynnol gwneud taliad (yn cynnwys drwy ddarpariaeth y gellir ei gwneud gan is-ddeddfwriaeth) er budd y Gronfa (Rheolau Sefydlog 26.69 i 26.71).
34. Cyfrifoldeb y Llywydd ym mhob achos yw penderfynu a oes angen penderfyniad ariannol ar gyfer Bil (Rheol Sefydlog 26.68). Fel arfer bydd y penderfyniad hwn yn cael ei wneud wrth gyflwyno'r Bil. Gall y Llywydd benderfynu gwyrddroi'r penderfyniad hwnnw yn dilyn tystiolaeth a geir yng Nghyfnod 1.

² Mae Cronfa Gyfunol Cymru yn gweithredu fel cronfa lle mae'r arian y mae Senedd y DU wedi pleidleisio i'w roi i Gymru yn cael ei gadw. Yn ychwanegol at y gyllideb a ddarperir i Lywodraeth Cymru, mae gwariant Comisiwn y Cynulliad, Archwilydd Cyffredinol Cymru ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru hefyd yn dod allan o Gronfa Gyfunol Cymru. Mae'r Cynulliad Cenedlaethol yn gyfrifol am gymeradwyo cynigion ar y gyllideb a chynigion atodol ar y gyllideb a gynigir gan Weinidogion Cymru. Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru yn awdurdodi taliadau allan o Gronfa Gyfunol Cymru i Weinidogion Cymru os yw'r gwariant wedi'i awdurdodi gan y Cynulliad Cenedlaethol.

03.4. Prif bwyntiau eraill am benderfyniadau ariannol

- 35.** Mae Cyfnod 2 yn dechrau ar ôl cytuno ar egwyddorion cyffredinol Bil (Rheolau Sefydlog 26.15 a 26.16). Fodd bynnag, ni ellir gwneud trafodion Cyfnod 2 ar Fil (hy gwaredu gwelliannau) tan i benderfyniad ariannol, os bydd angen un, gael ei gytuno (Rheolau Sefydlog 26.69 i 26.70).
- 36.** Mewn achos Bil lle mae'r Llywydd wedi penderfynu nad oes angen penderfyniad ariannol, os mai effaith gwelliant a gyflwynwyd i'r Bil hwnnw fyddai'r angen am benderfyniad ariannol pe bai'n cael ei dderbyn, ni ellir cymryd trafodion ar y gwelliant tan i benderfyniad o'r fath gael ei roi ar waith (Rheol Sefydlog 26.72).
- 37.** Ni ellir diwygio cynnig ar gyfer penderfyniad ariannol, a dim ond aelod o Lywodraeth Cymru sy'n gallu gwneud cynnig am benderfyniad ariannol (Rheol Sefydlog 26.73). Felly, ar gyfer Biliau anllywodraethol lle mae angen penderfyniad ariannol, yr Aelod sy'n gyfrifol ddylai ofyn i Lywodraeth Cymru wneud cynnig addas o fewn chwe mis i gwblhau Cyfnod 1.
- 38.** Os bydd angen penderfyniad ariannol, ond nad yw'n cael ei gytuno o fewn chwe mis i gwblhau Cyfnod 1, mae'r Bil yn methu (Rheol Sefydlog 26.74).

04. Cyfnod 2 – pwyllgor yn ystyried y Bil yn fanwl

39. Mae Adran 111(1)(b) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 yn ei gwneud yn ofynnol bod Rheolau Sefydlog y Cynulliad yn cynnwys darpariaeth ar gyfer ystyried manylion Bil ac i Aelodau Cynulliad bleidleisio arno.
40. Mae Cyfnod 2 ym mhroses ddeddfu'r Cynulliad yn bodloni'r gofyniad hwn, ac yn cynnwys pwyllgor yn ystyried y Bil yn fanwl.
41. Mae'r fframwaith ar gyfer Cyfnod 2 wedi'i gynnwys yn Rheolau Sefydlog 26.16 i 26.28. Mae Rheolau Sefydlog 26.7 i 26.8 hefyd yn gymwys, gan eu bod yn berthnasol i'r amserlen ar gyfer ystyried Bil.
42. Dylid darllen y ddogfen hon ochr yn ochr â'r **Canllaw i Welliannau i Filiau Cyhoeddus**, sy'n nodi'r rheolau a'r gweithdrefnau ar gyfer cyflwyno, ystyried a phenderfynu ar (neu 'waredu') gwelliannau yng Nghyfnod 2.

04.1. Dechrau Cyfnod 2 a chyfeirio Bil at 'bwyllgor cyfrifol'

43. Os yw'r Cynulliad yn cytuno ar egwyddorion cyffredinol Bil yng Nghyfnod 1, mae'r Bil yn symud ymlaen i Gyfnod 2. Mae Cyfnod 2 yn dechrau ar y diwrnod gwaith cyntaf ar ôl cwblhau Cyfnod 1 (Rheol Sefydlog 26.16).
44. Rhaid i'r Pwyllgor Busnes naill ai –
 - cyfeirio'r Bil at bwylgor cyfrifol ar gyfer trafodion Cyfnod 2 (Rheolau Sefydlog 26.18(i)-(ii)), neu
 - cynnig, drwy gyfrwng cynnig yn y cyfarfod llawn, y dylai trafodion Cyfnod 2 gael eu hystyried gan Bwyllgor o'r Cynulliad cyfan yn cynnwys yr holl Aelodau i'w gadeirio gan y Llywydd (Rheol Sefydlog 26.18(iii)).

04.2. Amserlen Cyfnod 2

45. Wrth gyfeirio Bil at bwylgor, rhaid i'r Pwyllgor Busnes hefyd sefydlu a chyhoeddi amserlen ar gyfer cwblhau trafodion Cyfnod 2 (Rheol Sefydlog (26.7)).
46. Ac eithrio yn achos Biliau Brys, mae'n rhaid i 15 diwrnod gwaith o leiaf fynd heibio cyn dechrau Cyfnod 2 a dyddiad y cyfarfod cyntaf lle mae'r pwyllgor cyfrifol yn ystyried gwelliannau i'r Bil (Rheol Sefydlog 26.17). Bwriad hyn yw sicrhau bod digon o amser i Aelodau ystyried a chyflwyno gwelliannau i'r Bil cyn i drafodion Cyfnod 2 ddechrau.
47. Ni all unrhyw drafodion Cyfnod 2, hy gwaredu gwelliannau, ddigwydd ar Fil tan i'r Cynulliad gytuno ar benderfyniad ariannol (os bydd ei angen), er y gellir cyflwyno gwelliannau cyn cytuno ar y penderfyniad ariannol (Rheolau Sefydlog 26.69 i 26.70).

04.3. Rôl y pwyllgor cyfrifol

48. Rôl y pwyllgor cyfrifol yng Nghyfnod 2 yw ystyried testun y Bil yn fanwl a gwaredu unrhyw welliannau sydd wedi cael eu cyflwyno. Mae 'gwaredu' gwelliant yn golygu bod penderfyniad wedi'i wneud ar y gwelliant hwnnw. Gallai hyn gynnwys derbyn, gwrthod, tynnu'n ôl ac ati.

04.4. Cyflwyno gwelliannau

49. Gellir cyflwyno gwelliannau o'r diwrnod cyntaf y mae Cyfnod 2 yn dechrau (Rheol Sefydlog 26.20). Rhaid cyflwyno gwelliannau heb fod yn llai na phum niwrnod gwaith cyn y cyfarfod lle y cânt eu hystyried (Rheol Sefydlog 26.59).
50. Gall unrhyw Aelod gyflwyno gwelliannau yng Nghyfnod 2, ac nid oes cyfyngiad ar nifer y gwelliannau y gellir eu cyflwyno.
51. Mae gwelliannau yn cael eu cyflwyno gyda'r clerod sy'n cefnogi'r pwyllgor cyfrifol. Gall y clerod hefyd ddarparu neu drefnu cyngor gweithdrefnol, cyfreithiol a chyflwyno i Aelodau mewn perthynas â gwelliannau.
52. Ar ôl i welliannau gael eu cyflwyno, cânt eu cyhoeddi ar dudalen we'r Bil perthnasol ar Hysbysiad ynghylch Gwelliannau dyddiol. Rhoddir rhif unigryw i bob welliant yn ôl y drefn y cafodd y gwelliannau eu cyflwyno.
53. Nid oes dewis gwelliannau yng Nghyfnod 2, felly gall unrhyw welliant derbyniadwy sydd wedi'i gyflwyno gael ei gynnig mewn pwyllgor.

04.5. Trefn ystyried

54. Mae gwelliannau a gyflwynwyd yng Nghyfnod 2 yn cael eu gwaredu yn y drefn y mae'r adrannau a'r atodlenni y maent yn berthnasol iddynt yn codi yn y Bil, oni bai bod y pwyllgor yn penderfynu fel arall (Rheol Sefydlog 26.21).
55. Os yw pwyllgor yn penderfynu amrywio'r drefn y bydd yr adrannau a'r atodlenni yn cael eu hystyried, byddai hyn fel arfer yn cael ei wneud cyn y cyfarfod cyntaf lle y bydd y gwelliannau yn cael eu hystyried, er mwyn i'r Rhestr o Welliannau Wedi'i Didoli (y rhestr o'r holl welliannau sydd wedi'u cyflwyno yn y drefn y byddant yn cael eu hystyried) - gweler y **Canllaw i Welliannau i Filiau Cyhoeddus**) i adlewyrchu'r drefn newydd.

04.6. Grwpio gwelliannau

56. Caiff cadeirydd pwyllgor sy'n ystyried trafodion Cyfnod 2 neu'r Llywydd, yn ôl fel y digwydd, grwpio gwelliannau at ddibenion dadleuon fel y gwêl yn dda. Ni chaniateir i welliant a drafodwyd fel rhan o grŵp gael ei drafod eto pan ddaw'n amser ei waredu. (Rheol Sefydlog 26.64).

04.7. Gwneud penderfyniadau ar welliannau mewn pwyllgorau a'u cofnodi

57. Ar gyfer pob cyfarfod pwyllgor Cyfnod 2, mae Rhestr o Welliannau wedi'i Didoli a Rhestr Grwpiau yn cael eu paratoi a'u cyhoeddi. Mae'r rhestrau hyn yn gosod y drefn y bydd gwelliannau yn cael eu trafod a'u gwaredu yn ystod trafodion.

04.8. Cynnig gwelliannau yn ystod trafodion pwyllgorau

58. Rhaid cynnig gwelliant (ffordd o gyflwyno'r gwelliant yn ffurfiol i'r trafodion) cyn gallu gwneud penderfyniad arno. Er y gall unrhyw Aelod gyflwyno gwelliannau yng Nghyfnod 2, dim ond aelod o'r pwyllgor cyfrifol sy'n gallu cynnig gwelliant a phleidleisio arno yn ystod trafodion Cyfnod 2 (Rheol Sefydlog 26.22).
59. Gall unrhyw aelod o'r pwyllgor cyfrifol gynnig unrhyw welliant yn ystod trafodion Cyfnod 2, hyd yn oed os yw'r gwelliant hwnnw wedi'i gyflwyno gan Aelod nad yw'n aelod o'r pwyllgor (Rheol Sefydlog 26. 23).

60. Gall Aelod sydd wedi cyflwyno gwelliant ac sy'n dymuno iddo gael ei ystyried yn ystod trafodion Cyfnod 2, ond nad yw'n aelod o'r pwyllgor cyfrifol, fynd i'r trafodion hynny (gyda chaniatâd y cadeirydd) a chymryd rhan yn y ddatl. Fodd bynnag rhaid iddynt yn gyntaf ddod o hyd i aelod o'r pwyllgor sy'n fodlon cynnig y gwelliant drostynt. Dim ond aelodau o'r pwyllgorau cyfrifol sy'n gallu pleidleisio ar welliannau.

04.9. Gwaredu gwelliannau yn ystod trafodion pwyllgorau

61. Mae pleidleisio ar welliannau mewn pwyllgorau yn cael ei wneud 'drwy amneidio', oni bai bod unrhyw Aelod yn gwrthwynebu. Bydd y Cadeirydd yn cyflwyno'r cwestiwn a ddylid cytuno i'r gwelliant, ac oni bai bod unrhyw wrthwynebiadau, bernir bod y gwelliant wedi'i dderbyn. Os bydd unrhyw Aelod yn gwrthwynebu, gofynnir i'r pwyllgor bleidleisio ar y gwelliant dan sylw. Mae pleidleisio'n digwydd drwy godi llaw, ac mae angen mwyafrif syml o blaid gwelliant er mwyn derbyn y gwelliant hwnnw.
62. Os bydd nifer y pleidleisiau yn gyfartal bydd y cadeirydd yn defnyddio ei bleidlais fwrw. Mae hyn yn ychwanegol at bleidlais arferol cadeirydd fel aelod o'r pwyllgor. Bydd y bleidlais fwrw yn cael ei defnyddio i bleidleisio yn erbyn gwelliannau yng Nghyfnod 2.
63. Mae cofnodion pob cyfarfod pwyllgor yn cofnodi'r penderfyniad a wneir ar bob gwelliant. Os bydd pleidlais wedi'i chynnal ar welliant, yr arfer yw cofnodi enwau'r rheini sy'n pleidleisio a'r ffordd y gwnaethant bleidleisio.

04.10. Cwblhau Cyfnod 2

64. Bernir bod adran neu atodlen wedi'i chytuno pan waredir y gwelliant olaf a gyflwynwyd iddi (Rheol Sefydlog 26.24). Os nad yw gwelliant yn cael ei gyflwyno i adran neu atodlen, bernir bod yr adran neu'r atodlen honno wedi'i chytuno at ddibenion trafodion Cyfnod 2 ar y pwynt y mae'n cael ei gyrraedd yn y drefn ystyried (Rheol Sefydlog 26.25).
65. Mae Cyfnod 2 wedi'i gwblhau pan fydd y gwelliant olaf wedi'i waredu gan y pwyllgor cyfrifol neu y bernir bod yr adran neu'r atodlen olaf wedi cael ei chytuno, pa un bynnag yw'r olaf (Rheol Sefydlog 26.26).
66. Mae Cyfnod 3 yn dechrau ar y diwrnod gwaith cyntaf ar ôl i Gyfnod 2 ddod i ben (Rheol Sefydlog 26.29).

04.11. Y Bil, fel y'i diwygiwyd ar ôl Cyfnod 2

67. Yn dilyn cwblhau trafodion Cyfnod 2, mae fersiwn 'fel y'i diwygiwyd ar ôl Cyfnod 2' o'r Bil yn cael ei pharatoi a'i chyhoeddi ar dudalen we'r Bil. Mae'r fersiwn ddiwygiedig yn cynnwys llinellau yn yr ymyl dde, sy'n nodi lle y gwnaed unrhyw newidiadau i'r testun.
68. Os bydd gwelliant yn gofyn am newid yn rhifau neu strwythur y Bil, mae'r newidiadau hyn wedi'u cynnwys yn y fersiwn ddiwygiedig. Er enghraifft, pe byddai adran newydd yn cael ei mewnosod rhwng yr adrannau 1 a 2 presennol, byddai'r adran newydd yn cael ei rhifo yn '2' a byddai adrannau dilynol y Bil yn cael eu hailrifo yn unol â hynny.

04.12. Memorandwm Esboniadol Diwygiedig

69. Os yw Bil yn cael ei ddiwygio yn ystod trafodion Cyfnod 2, rhaid i'r Aelod sy'n gyfrifol baratoi Memorandwm Esboniadol diwygiedig, oni bai bod y pwyllgor sy'n ystyried trafodion Cyfnod 2 yn penderfynu nad oes angen Memorandwm Esboniadol diwygiedig (Rheol Sefydlog 26.27).

70. Rhaid i'r Memorandwm Esboniadol diwygiedig a baratowyd gan yr Aelod sy'n gyfrifol gael ei osod pum niwrnod gwaith o leiaf cyn i'r Cynulliad gwrdd i ystyried trafodion Cyfnod 3 am y tro cyntaf (Rheol Sefydlog 26.28).
71. Dylai'r Memorandwm Esboniadol diwygiedig gyflawni'r un pwrpas â'r Memorandwm gwreiddiol, hynny yw, dylai roi esboniad gwrthrychol o'r hyn y mae pob darpariaeth yn y Bil yn ei wneud. Bydd yn cael ei gyhoeddi ar dudalen we'r Bil.

05. Cyfnod 3 – y Cynulliad yn ystyried y Bil yn fanwl

72. Mae adran 111(1)(b) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 yn ei gwneud yn ofynnol bod Rheolau Sefydlog y Cynulliad yn cynnwys darpariaeth ar gyfer ystyried manylion Bil ac i Aelodau Cynulliad bleidleisio arno.
73. Mae Cyfnod 3 ym mhroses ddeddfu'r Cynulliad yn bodloni'r gofyniad hwn, ac yn cynnwys Cyfarfod Llawn y Cynulliad yn ystyried y Bil yn fanwl.
74. Mae'r fframwaith ar gyfer Cyfnod 3 wedi'i gynnwys yn Rheolau Sefydlog 26.29 i 26.44. Rhaid i'r amserlen ar gyfer Cyfarfod Llawn y Cynulliad yn ystyried y Bil gael ei threfnu o dan ddarpariaethau Rheolau Sefydlog 11.12 (ar gyfer Biliau'r Llywodraeth) neu 11.7(ii) (ar gyfer Biliau anllywodraethol).
75. Dylid darllen y ddogfen hon ochr yn ochr â'r **Canllaw i Welliannau i Filiau Cyhoeddus**, sy'n nodi'r rheolau a'r gweithdrefnau ar gyfer cyflwyno, ystyried a phenderfynu ar (neu 'waredu') gwelliannau yng Nghyfnod 3.

05.1. Dechrau Cyfnod 3

76. Mae Cyfnod 3 yn dechrau ar y diwrnod gwaith cyntaf ar ôl cwblhau Cyfnod 2 (Rheol Sefydlog 26.29).

05.2. Amserlen ar gyfer Cyfnod 3

77. Ac eithrio yn achos Biliau Brys, mae'n rhaid i 15 diwrnod gwaith o leiaf fynd heibio cyn dechrau Cyfnod 3 a dyddiad y cyfarfod cyntaf lle mae'r Cynulliad yn ystyried trafodion Cyfnod 3 (Rheol Sefydlog 26.30). Bwriad hwn yw sicrhau bod digon o amser i Aelodau ystyried a chyflwyno gwelliannau i'r Bil cyn i drafodion Cyfnod 3 ddechrau.
78. Cytunir ar ddyddiadau cyfarfodydd er mwyn ystyried gwelliannau i Fil mewn Cyfarfod Llawn drwy'r broses arferol o drefnu a chytuno ar fusnes y Cyfarfod Llawn (Rheol Sefydlog 11.7).

05.3. Rôl y Cynulliad

79. Rôl y Cynulliad yng Nghyfnod 3 yw ystyried testun y Bil yn fanwl a gwaredu unrhyw welliannau a ddewisir i'w hystyried. Ystyr 'gwaredu' gwelliant yw bod penderfyniad wedi'i wneud ar y gwelliant hwnnw. Gallai hyn gynnwys derbyn, gwrthod, tynnu'n ôl ac ati.

05.4. Cyflwyno gwelliannau

80. Gellir cyflwyno gwelliannau o'r diwrnod cyntaf y mae Cyfnod 3 yn dechrau (Rheol Sefydlog 26.33). Ac eithrio 'gwelliannau hwyr', rhaid i welliannau gael eu cyflwyno heb fod yn llai na phum niwrnod gwaith cyn y cyfarfod lle y byddant yn cael eu hystyried (Rheol Sefydlog 26.59). Yng Nghyfnod 3, gall y Llywydd, mewn amgylchiadau eithriadol, dderbyn gwelliant hwyr lle y rhoddwyd llai na phum niwrnod o rybudd (Rheol Sefydlog 26.35).
81. Gall unrhyw Aelod gyflwyno gwelliannau yng Nghyfnod 3, ac nid oes cyfyngiad ar nifer y gwelliannau y gellir eu cyflwyno.

82. Mae gwelliannau yn cael eu cyflwyno gyda'r clerod sy'n cefnogi'r pwyllgor cyfrifol. Gall y clerod hefyd ddarparu neu drefnu cyngor gweithdrefnol, cyfreithiol a chyflwyno i Aelodau mewn perthynas â gwelliannau.
83. Ar ôl i welliannau gael eu cyflwyno, cânt eu cyhoeddi ar dudalen we'r Bil perthnasol ar Hysbysiad ynghylch Gwelliannau dyddiol. Rhoddir rhif unigryw i bob gwelliant yn ôl y drefn y cafodd y gwelliannau eu cyflwyno.

05.5. Trefn ystyried

84. Mae gwelliannau a gyflwynir yng Nghyfnod 3 yn cael eu gwaredu yn y drefn y mae'r adrannau a'r atodlenni y maent yn berthnasol iddynt yn codi yn y Bil, oni bai bod y Cynulliad yn penderfynu fel arall (Rheol Sefydlog 26.36). Gall y Cynulliad amrywio'r drefn y bydd yr adrannau a'r atodlenni yn cael eu hystyried drwy gytuno ar gynnig y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y llywodraeth neu'r Pwyllgor Busnes. Byddai cynnig o'r fath fel arfer yn cael ei gytuno cyn cyfarfod cyntaf y Cynulliad lle bydd gwelliannau yn cael eu hystyried, er mwyn i'r Rhestr o Welliannau wedi'i Didoli (y rhestr o'r holl welliannau a gyflwynwyd yn y drefn y byddant yn cael eu hystyried - gweler y **Canllaw i Welliannau**) i adlewyrchu'r drefn newydd.

05.6. Dethol gwelliannau

85. Yn wahanol i drafodion Cyfnod 2, lle y gellir cynnig a thrafod unrhyw welliannau derbyniadwy, gall y Llywydd ddewis y gwelliannau hynny sydd i'w cymryd yn ystod trafodion Cyfnod 3 (Rheol Sefydlog 26.34).
86. Mae gan y Llywydd ddisgresiwn i wrthod dewis gwelliant lle mae'n ystyried bod y dull priodol o gynnal busnes yn golygu ei bod yn briodol gwneud hynny. Pwrpas dewis yw caniatáu cwblhau trafodion ar Fil o fewn amser rhesymol, a, lle y bo'n briodol, i osgoi ailadrodd diangen o ran trafod materion a drafodwyd yn llawn yng Nghyfnod 2. Gallai rhesymau dros beidio â dewis gwelliannau fod fel a ganlyn, er y gallai fod yna resymau eraill hefyd:
 - pe byddai gwelliant yn cael yr un effaith â gwelliant tebyg a gyflwynwyd eisoes;
 - pe byddai gwelliant yr un peth â gwelliant a ystyriwyd (ond nas derbyniwyd) yn ystod trafodion Cyfnod 2, neu ei fod yn debyg i welliant felly.

05.7. Grwpio gwelliannau

87. At ddibenion trafodion Cyfnod 3, gall y Llywydd grwpio gwelliannau i'w trafod. Yn achos gwelliant a drafodwyd fel rhan o grŵp, ni ellir ei drafod eto pan ddaw'r amser i'w waredu (Rheol Sefydlog 26.64).

05.8. Amserlennu trafodion

88. Gall y Cynulliad, ar gynnig heb rybudd gan y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y llywodraeth neu'r Pwyllgor Busnes, bennu terfynau amser i'w cymhwyso i ddadleuon ar welliannau (fel y maent wedi eu grwpio gan y Llywydd) (Rheol Sefydlog 26.37). Gallai hyn fod yn briodol, er enghraifft, lle mae nifer fawr o welliannau ac mae angen i'r amser gael ei ddosbarthu'n rhesymol ymhlith yr amrywiol grwpiau o welliannau.

05.9. Gwneud penderfyniadau ar welliannau yn y Cyfarfod Llawn a'u cofnodi

89. Ar gyfer pob cyfarfod Cyfnod 3, mae Rhestr o Welliannau wedi'i Didoli a Rhestr Grwpiau yn cael eu paratoi a'u cyhoeddi. Mae'r rhestrau hyn yn gosod y drefn y bydd gwelliannau yn cael eu trafod a'u gwaredu yn ystod trafodion.
90. Mae pleidleisio ar welliannau yn y Cyfarfod Llawn yn cael ei wneud 'drwy amneidio', oni bai bod unrhyw Aelod yn gwrthwynebu. Bydd y Llywydd yn cyflwyno'r cwestiwn a ddylid cytuno ar y gwelliant, ac oni bai bod unrhyw wrthwynebiadau, bernir bod y gwelliant wedi cael ei dderbyn. Os bydd unrhyw Aelod yn gwrthwynebu, rhaid pleidleisio ar y gwelliant dan sylw. Mae pleidleisio'n digwydd yn electronig, ac mae angen mwyafrif syml o blaid gwelliant er mwyn derbyn y gwelliant hwnnw.
91. Os bydd nifer y pleidleisiau yn gyfartal bydd y cadeirydd yn defnyddio ei bleidlais fwrw. Mae hyn yn ychwanegol at bleidlais arferol cadeirydd fel aelod o'r pwyllgor. Defnyddir y bleidlais fwrw i bleidleisio yn erbyn gwelliannau yng Nghyfnod 3.
92. Cyhoeddir trawsgrifiadau o gyfarfodydd Llawn o fewn 24 awr i'r cyfarfod. Os bydd pleidlais wedi digwydd ar welliant, mae enwau'r rheini sy'n pleidleisio a'r ffordd y maent wedi pleidleisio yn cael ei gofnodi. Mae manylion am bleidleisiau ar welliannau hefyd yn y Pleidleisiau a Thrafodion, a gyhoeddir o fewn 30 munud i ddiwedd pob cyfarfod.

05.10. Trafodion Cyfnod 3 pellach

93. Pan fydd yr holl welliannau a ddewiswyd wedi'u gwaredu yng Nghyfnod 3, gall yr Aelod sy'n gyfrifol am y Bil, neu unrhyw aelod o'r Llywodraeth, heb hysbysiad, gynnig bod y Cynulliad yn ystyried gwelliannau pellach mewn trafodion Cyfnod 3 pellach (Rheol Sefydlog 26.39).
94. Os derbynnir cynnig o'r fath, gall yr Aelod sy'n gyfrifol, neu unrhyw Aelod o'r Llywodraeth, gyflwyno gwelliannau i'r Bil i'w cynnig yn y trafodion Cyfnod 3 pellach (Rheol Sefydlog 26.40). Cyflwynir gwelliannau yn yr un modd ag ar gyfer trafodion Cyfnod 2 a Chyfnod 3. Fodd bynnag, gellir cyflwyno gwelliannau dim ond os ydynt:
 - yn cwrdd â'r meini prawf derbyniadwyedd o dan Reol Sefydlog 26.61, ac
 - at ddiben egluro darpariaeth Mesur arfaethedig neu weithredu ar ymrwymadau a roddwyd yn y trafodion Cyfnod 3 cynharach yn unig (Rheol Sefydlog 26.41).
95. Mae amserlennu trafodion Cyfnod 3 pellach yn fater i'r Llywodraeth o ran Bil y Llywodraeth, neu'r Pwyllgor Busnes ar gyfer Bil anllywodraethol.

05.11. Cwblhau Cyfnod 3

96. Bernir bod adran neu atodlen wedi'i derbyn pan waredir y gwelliant olaf a gyflwynwyd iddi (Rheol Sefydlog 26.42). Os nad yw gwelliant yn cael ei gyflwyno i adran neu atodlen, bernir bod yr adran neu'r atodlen honno wedi'i derbyn at ddibenion trafodion Cyfnod 3 ar y pwynt y mae'n cael ei gyrraedd yn y drefn ystyried (Rheol Sefydlog 26.43).
97. Mae Cyfnod 3 wedi'i gwblhau pan fydd y gwelliant olaf wedi'i waredu gan y pwyllgor cyfrifol neu y bernir bod adran neu atodlen olaf y Bil wedi cael ei derbyn, pa un bynnag yw'r olaf (Rheol Sefydlog 26.44).

05.12. Y Cyfnod Adrodd a'r Cyfnod Adrodd pellach

98. Pan fydd Cyfnod 3 wedi'i gwblhau, gall yr Aelod sy'n gyfrifol am y Bil wneud cynnig, heb hysbysiad, bod y Cynulliad yn ystyried gwelliannau yn y Cyfnod Adrodd (Rheol Sefydlog 26.45).
99. Mae'r Cyfnod Adrodd yn rhoi hyblygrwydd ychwanegol ar gyfer y broses graffu er mwyn i'r Cynulliad allu dychwelyd i faterion penodol mewn perthynas â'r Bil os yw'n dymuno gwneud hynny. Mae hefyd yn cryfhau'r broses graffu drwy sicrhau, os bydd angen, bod gan y Cynulliad fynediad at Gyfnod diwygio pellach, yn enwedig pan fydd newidiadau sylweddol neu bwysig, fel mewnosod Rhan neu Bennod newydd i Fil, wedi cael eu cytuno yng Nghyfnod 3.
100. Mae'r un gweithdrefnau sy'n gymwys at ddibenion Cyfnod 3 a Chyfnod 3 pellach hefyd yn gymwys i'r Cyfnod Adrodd a'r Cyfnod Adrodd pellach (Rheol Sefydlog 26.46).

05.13. Y Bil, fel y'i diwygiwyd ar ôl Cyfnod 3

101. Yn dilyn cwblhau trafodion Cyfnod 3, os yw'r Cynulliad wedi cytuno i ystyried y Bil yn y Cyfnod Adrodd, mae fersiwn 'fel y'i diwygiwyd ar ôl Cyfnod 3' o'r Bil yn cael ei pharatoi a'i chyhoeddi ar dudalen we'r Bil. Mae'r fersiwn ddiwygiedig yn cynnwys llinellau yn yr ymyl dde, sy'n nodi lle y gwnaed unrhyw newidiadau i'r testun.
102. Os bydd gwelliant yn gofyn am newid yn rhifau neu strwythur y Bil, mae'r newidiadau hyn wedi'u cynnwys yn y fersiwn ddiwygiedig. Er enghraifft, pe byddai adran newydd yn cael ei mewnosod rhwng yr adrannau 1 a 2 presennol, byddai'r adran newydd yn cael ei rhifo yn '2' a byddai adrannau dilynol y Bil yn cael eu hailrifo yn unol â hynny.

05.14. Memorandwm Esboniadol Diwygiedig

103. Os yw Bil yn cael ei ddiwygio yn ystod trafodion Cyfnod 3 a bod y Cynulliad yn cytuno i ystyried y Bil yn y Cyfnod Adrodd, rhaid i'r Aelod sy'n gyfrifol baratoi Memorandwm Esboniadol diwygiedig, oni bai bod y Cynulliad yn penderfynu nad oes angen Memorandwm Esboniadol diwygiedig (Rheol Sefydlog 26.46A).
104. Rhaid i'r Memorandwm Esboniadol diwygiedig a baratowyd gan yr Aelod sy'n gyfrifol gael ei osod pum niwrnod gwaith o leiaf cyn i'r Cynulliad gwrdd i ystyried trafodion y Cyfnod Adrodd am y tro cyntaf (Rheol Sefydlog 26.46B).
105. Dyla'i Memorandwm Esboniadol diwygiedig gyflawni'r un pwrpas â'r Memorandwm gwreiddiol, sef y dylai ddarparu esboniad gwrthrychol o'r hyn y mae pob darpariaeth yn y Bil yn ei wneud. Bydd yn cael ei gyhoeddi ar wedudalen y Bil.

o6. Cyfnod 4 ac ymhellach – y Cynulliad yn pasio'r Bil ac yn ei gyflwyno ar gyfer Cydsyniad Brenhinol

- 106.** Mae Adran 111(1)(c) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 ('Deddf 2006') yn ei gwneud yn ofynnol bod Rheolau Sefydlog y Cynulliad yn cynnwys darpariaeth ar gyfer Cyfnod terfynol lle y gall y Cynulliad dderbyn neu wrthod Bil.
- 107.** Mae Cyfnod 4 ym mhroses ddeddfu'r Cynulliad yn bodloni'r gofyniad hwn, a rhaid i'r Cynulliad bleidleisio er mwyn pasio testun terfynol y Bil.
- 108.** Mae'r fframwaith ar gyfer Cyfnod 4 wedi'i gynnwys yn Rheolau Sefydlog 26.47 i 26.51.

o6.1. Cyfnod 4

- 109.** Yng Nghyfnod 4, bydd y Cynulliad yn pleidleisio ar gynnig i basio testun terfynol y Bil. Ni chaniateir gwneud gwelliannau i gynnig y dylai Bil gael ei basio (Rheol Sefydlog 26.49) ac ni chaniateir gwneud cynnig oni bai bod testun y Bil ar gael yn Gymraeg ac yn Saesneg (Rheol Sefydlog 26.50).
- 110.** Yn dilyn cwblhau Cyfnod 3, neu'r Cyfnod Adrodd pan cynhelir ef, caiff unrhyw Aelod gyflwyno cynnig i basio Bil. Rhaid cyflwyno'r cynnig un diwrnod gwaith o leiaf cyn iddo gael ei drafod, ac ni chaiff ei ystyried hyd nes bydd o leiaf pum niwrnod gwaith wedi mynd heibio ar ôl cwblhau trafodion Cyfnod 3, neu drafodion y Cyfnod Adrodd, os cawsant eu cynnal (Rheol Sefydlog 26.47 to 26.47A).
- 111.** Fel arall, yn amodol ar ofynion Rheol Sefydlog 26.50, gyda chytundeb y Llywydd, gall Aelod gynnig heb hysbysiad fod y Bil yn cael ei basio ar unwaith ar ôl cwblhau trafodion Cyfnod 3 (neu drafodion y Cyfnod Adrodd os cawsant eu cynnal) (Rheol Sefydlog 26.48).
- 112.** Mae angen mwyafrif syml o blaid y cynnig er mwyn pasio'r Bil. Gall y pleidleisio fod 'drwy amneidio', oni bai bod unrhyw Aelod yn gwrthwynebu. Bydd y Llywydd yn cyflwyno'r cwestiwn a ddylid pasio'r Bil, ac oni bai bod unrhyw wrthwynebiadau, bernir bod y cynnig wedi'r dderbyn. Os bydd unrhyw Aelod yn gwrthwynebu, rhaid pleidleisio ar y cynnig. Mae pleidleisio'n digwydd yn electronig, ac mae angen mwyafrif syml o blaid y cynnig er mwyn pasio'r Bil.
- 113.** Os bydd nifer y pleidleisiau yn gyfartal bydd y Llywydd yn defnyddio ei bleidlais fwrw. Defnyddir y bleidlais fwrw i bleidleisio yn erbyn pasio Bil yng Nghyfnod 4.
- 114.** Os yw'r Cynulliad yn gwrthod y Bil yng Nghyfnod 4, ni ellir gweithredu trafodion pellach arno. Ni chaniateir cyflwyno unrhyw Fil sydd, ym marn y Llywydd, yn yr un telerau neu delerau tebyg yn yr un Cynulliad o fewn chwe mis ar ôl y dyddiad y cafodd y Bil ei wrthod (Rheol Sefydlog 26.76).

o6.2. Ar ôl Cyfnod 4

Ar ôl Cyfnod 4

- 115.** Os caiff y Bil ei basio, bydd cyfnod o bedair wythnos yn dilyn. Yn ystod y Cyfnod hwn, gall y Cwnsler Cyffredinol neu'r Twrnai Cyffredinol, yn unol ag adran 112 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, gyfeirio'r cwestiwn a yw'r Bil, neu unrhyw ddarpariaeth ynddo, yn dod o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad i'r Goruchaf Lys am benderfyniad. Yn yr un modd gall Ysgrifennydd Gwladol Cymru wneud gorchymyn yn gwahardd Clerc y Cynulliad rhag cyflwyno'r Bil er mwyn iddo gael Cydsyniad Brenhinol os oes ganddo sail resymol dros gredu bod amodau penodol yn gymwys (adran 114 o Ddeddf 2006).
- 116.** Ar ddechrau'r cyfnod, mae Clerc y Cynulliad yn ysgrifennu at Ysgrifennydd Gwladol Cymru, y Cwnsler Cyffredinol, a'r Twrnai Cyffredinol i roi gwybod iddynt fod Bil wedi'i basio gan y Cynulliad, ac am y dyddiad y bydd y cyfnod yn dod i ben. Caiff ymatebion i'r llythyrau hyn eu cyhoeddi ar dudalen we'r Bil.

o6.3. Ailystyried Biliau a Basiwyd

Cyfnod Ailystyried

- 117.** Mae Rheolau Sefydlog 26.52 i 26.56 yn darparu ar gyfer Cyfnod Ailystyried Bil Cyhoeddus ar ôl iddo gael ei basio gan y Cynulliad.
- 118.** Gellir ailystyried Bil:
- (i) os oes cwestiwn wedi'i gyfeirio at y Goruchaf Lys o dan adran 112 o'r Ddeddf;
 - (ii) os oes cyfeiriad i gael dyfarniad rhagarweiniol wedi'i wneud gan y Goruchaf Lys mewn cysylltiad â'r cyfeiriad hwnnw; a
 - (iii) os nad yw'r naill gyfeiriad na'r llall wedi'i benderfynu neu wedi'i waredu fel arall. (Rheol Sefydlog 26.52).
- 119.** Gellir ymgymryd hefyd â'r Cyfnod Ailystyried:
- (i) os bydd y Goruchaf Lys yn penderfynu na fyddai'r Bil neu unrhyw ddarpariaeth ynddo o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad; neu
 - (ii) os gwneir gorchymyn mewn perthynas â'r Bil o dan adran 114 o'r Ddeddf. (Rheol Sefydlog 26.53).
- 120.** Os caiff cynnig o dan Reolau Sefydlog 26.53 neu 26.54 ei dderbyn, mae'r Cyfnod Ailystyried yn dechrau ar y diwrnod gwaith cyntaf ar ôl i'r cynnig gael ei dderbyn (Rheol Sefydlog 26.53A). Mae trafodion y Cyfnod Ailystyried yn digwydd yn y Cyfarfod Llawn (Rheol Sefydlog 26.54), ac mae'n rhaid i o leiaf bymtheg diwrnod gwaith fynd heibio cyn dechrau'r Cyfnod Ailystyried a chyfarfod cyntaf y Cynulliad sy'n ystyried trafodion y Cyfnod Ailystyried (Rheol Sefydlog 26.53B).
- 121.** Gall unrhyw Aelod gyflwyno gwelliannau i'r Bil yn nhrefodion y Cyfnod Ailystyried. Fodd bynnag, gellir dim ond cyflwyno gwelliannau:
- os ydynt yn bodloni'r meini prawf ar dderbyniadwyedd o dan Reol Sefydlog 26.61, ac

– os bwriedir iddynt yn unswydd ddatrys mater sydd yn destiny canlynol:

- (i) cyfeiriad at y Goruchaf Lys i gael dyfarniad rhagarweiniol;
- (ii) penderfyniad y Goruchaf Lys; neu
- (iii) y Gorchymyn o dan adran 114 o'r Ddeddf (Gorchymyn Sefydlog 26.55).

122. Yn dilyn cwblhau trafodion y Cyfnod Ailystyried, gall unrhyw Aelod wneud cynnig, heb hysbysiad, bod y Cynulliad yn cymeradwyo Bil a ddiwygiwyd ar ôl cael ei ailystyried. Ni chaniateir gwneud gwelliannau i gynnig o'r fath (Rheol Sefydlog 26.56).

123.

06.4. Ar ôl Cyfnod Ailystyried

Ar ôl Cyfnod Ailystyried

124. Os caiff y Bil a ailystyriwyd ei basio, mae cyfnod hysbysu o bedair wythnos yn dechrau. Fel o'r blaen, gall y Cwnsler Cyffredinol neu'r Twrnai Cyffredinol gyfeirio'r cwestiwn a yw'r Bil, neu unrhyw ddarpariaeth ynddo, yn dod o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad i'r Goruchaf Lys am benderfyniad (adran 112 o Ddeddf 2006). Yn yr un modd, gall Ysgrifennydd Gwladol Cymru wneud gorchymyn yn gwahardd Clerc y Cynulliad rhag cyflwyno'r Bil er mwyn iddo gael Cydsyniad Brenhinol os oes ganddo sail resymol dros gredu bod amodau penodol yn gymwys (adran 114 o Ddeddf 2006).

125. Os cyfeirir cwestiwn i'r Goruchaf Lys, a bod y Goruchaf Lys yn penderfynu bod y Bil o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad, mae ail gyfnod o bedair wythnos o ddyddiad penderfyniad y Goruchaf Lys. Yn ystod y Cyfnod hwn, gall Ysgrifennydd Gwladol Cymru wneud gorchymyn yn gwahardd Clerc y Cynulliad rhag cyflwyno'r Bil er mwyn iddo gael Cydsyniad Brenhinol os oes ganddo sail resymol dros gredu bod amodau penodol yn gymwys (adran 114 o Ddeddf 2006).

06.5. Cydsyniad Brenhinol

126. Mae adran 115 o Ddeddf 2006 yn nodi bod yn rhaid i Fil, ar ôl ei basio gan y Cynulliad, gael ei gyflwyno gan y Clerc er mwyn iddo gael Cydsyniad Brenhinol. Dim ond ar ôl i'r cyfnod o bedair wythnos ddod i ben y gellir gwneud hyn.

127. Caiff Bil Gydsyniad Brenhinol pan fydd Breinlythyrau o dan y Sêl Gymreig wedi'u llofnodi gan Ei Mawrhydi er mwyn dynodi Ei Chydsyniad yn cael eu hysbysu i'r Clerc. Unwaith y bydd Bil wedi cael Cydsyniad Brenhinol, daw yn un o Ddeddfau'r Cynulliad.

128. Bydd y Clerc yn hysbysu'r Cynulliad ynglŷn â dyddiad y Cydsyniad Brenhinol i un o Ddeddfau'r Cynulliad (Rheol Sefydlog 26.75).

Deddf